

Środa, 3 września 2008 r.

Sytuacja w Gruzji

P6_TA(2008)0396

Rezolucja Parlamentu Europejskiego z dnia 3 września 2008 r. w sprawie sytuacji w Gruzji

(2009/C 295 E/08)

Parlament Europejski,

- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie Gruzji, a w szczególności swoją rezolucję z dnia 26 października 2006 r. w sprawie sytuacji w Gruzji ⁽¹⁾ oraz swoje rezolucje z dnia 29 listopada 2007 r. ⁽²⁾ i 5 czerwca 2008 r. w sprawie sytuacji w Gruzji ⁽³⁾,
- uwzględniając rezolucję z dnia 15 listopada 2007 r. w sprawie wzmocnienia europejskiej polityki sąsiedztwa (EPS) ⁽⁴⁾ oraz rezolucje z dnia 17 stycznia 2008 r. w sprawie skuteczniejszej polityki UE wobec Kaukazu Południowego ⁽⁵⁾ oraz w sprawie podejścia do polityki regionalnej w odniesieniu do Morza Czarnego ⁽⁶⁾,
- uwzględniając plan działania w ramach EPS zatwierdzony wraz z Gruzją i zawierający zobowiązanie do współpracy na rzecz rozwiązywania konfliktów wewnętrznych w Gruzji,
- uwzględniając wspólne działania Rady 2008/450/WPZiB z dnia 16 czerwca 2008 r. dotyczące dalszego wkładu Unii Europejskiej w proces rozstrzygnięcia konfliktu w Gruzji/Osetii Południowej ⁽⁷⁾ oraz inne poprzednie wspólne działania Rady w tej samej sprawie,
- uwzględniając swoje poprzednie rezolucje w sprawie stosunków UE-Rosja, w szczególności rezolucję z dnia 19 czerwca 2008 r. w sprawie szczytu UE-Rosja w dniach 26-27 czerwca 2008 r. w Chanty-Mansyjsku ⁽⁸⁾,
- uwzględniając konkluzje z nadzwyczajnego posiedzenia Rady ds. Ogólnych i Stosunków Zewnętrznych z dnia 13 sierpnia 2008 r. na temat sytuacji w Gruzji,
- uwzględniając konkluzje z nadzwyczajnego posiedzenia Rady Europejskiej ⁽⁹⁾, które odbyło się w Brukseli w dniu 1 września 2008 r.,
- uwzględniając rezolucje Rady Bezpieczeństwa ONZ S/RES/1781 (2007) oraz S/RES/1808 (2008), obydwie popierające integralność terytorialną Gruzji, zaś druga z nich przedłużająca mandat misji obserwacyjnej ONZ w Gruzji (UNOMIG) do dnia 15 października 2008 r.,
- uwzględniając decyzję nr 861 Stałej Rady Organizacji Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie (OBWE) z dnia 19 sierpnia 2008 r. w sprawie zwiększenia liczby obserwatorów wojskowych w ramach misji OBWE w Gruzji,
- uwzględniając deklarację NATO ze szczytu w Bukareszcie z dnia 3 kwietnia 2008 r. oraz wyniki posiedzenia Rady Północnoatlantyckiej NATO z dnia 19 sierpnia 2008 r.,
- uwzględniając art. 103 ust. 4 Regulaminu,

⁽¹⁾ Dz.U. C 313 E z 20.12.2006, s. 429.

⁽²⁾ Teksty przyjęte P6_TA(2007)0572.

⁽³⁾ Teksty przyjęte P6_TA(2008)0253.

⁽⁴⁾ Teksty przyjęte P6_TA(2007)0538.

⁽⁵⁾ Teksty przyjęte P6_TA(2008)0016.

⁽⁶⁾ Teksty przyjęte P6_TA(2008)0017.

⁽⁷⁾ Dz.U. L 157 z 17.6.2008, s. 110.

⁽⁸⁾ Teksty przyjęte P6_TA(2008)0309.

⁽⁹⁾ Rada Unii Europejskiej, dokument 12594/08.

Środa, 3 września 2008 r.

- A. mając na uwadze, że UE nadal angażuje się we wspieranie niepodległości, suwerenności i integralności terytorialnej Gruzji w ramach uznanych przez wspólnotę międzynarodową granic,
- B. mając na uwadze, że wydawanie rosyjskich paszportów obywatelom w Osetii Południowej oraz wspieranie ruchu separatystycznego, wraz ze wzmożoną działalnością militarną separatystów wymierzoną w miejscowości zamieszkałe przez ludność gruzińską, zwiększyło napięcia w Osetii Południowej, w powiązaniu z rosyjskimi manewrami wojskowymi na szeroką skalę w pobliżu granicy Gruzji w lipcu 2007 r.,
- C. mając na uwadze, że po wielu tygodniach narastającego napięcia i utarczek między stronami oraz prowokacji separatystycznych sił z Osetii Południowej w formie ataków bombowych, śmiertelnych starć, wymiany ognia i ostrzałów, których skutkiem była śmierć wielu cywilów i jeszcze większa liczba rannych, w nocy z 7 na 8 sierpnia 2008 r. artyleria armii gruzińskiej niespodziewanie zaatakowała Cchinwali, a następnie rozpoczęła się operacja lądowa z wykorzystaniem czołgów i żołnierzy w celu odzyskania kontroli nad Osetią Południową,
- D. mając na uwadze, że po długich przygotowaniach wojennych Rosja natychmiast odpowiedziała zmasowanym kontratakiem, wysyłając czołgi i siły lądowe, dokonując szeregu bombardowań na terenie Gruzji, w tym miasta Gori, oraz blokując gruzińskie porty Morza Czarnego,
- E. mając na uwadze, że w następstwie kryzysu przesiedlono i zmuszono do opuszczenia domów około 158 tys. ludzi, którym należy teraz pomóc i ułatwić powrót; mając na uwadze, że taki powrót nie jest bezpieczny ze względu na obecność amunicji kasetowej, niewybuchów i min lądowych, a także rosyjskie ostrzeżenia i brak współpracy,
- F. mając na uwadze poważne szkody, jakie rosyjskie działania wojskowe wyrządziły gruzińskiej infrastrukturze oraz fakt, że potrzebna jest pomoc humanitarna,
- G. mając na uwadze, że badacze specjalizujący się w międzynarodowych prawach człowieka i analitycy wojskowi potwierdzili, iż oddziały rosyjskie stosowały w Gruzji amunicję kasetową, pozostawiając na obszarach dotkniętych konfliktem tysiące niewybuchów; mając na uwadze, że Gruzja także potwierdziła użycie bomb kasetowych w Osetii Południowej niedaleko tunelu Roki,
- H. mając na uwadze, że w dniu 12 sierpnia 2008 r. prezydenci Gruzji i Rosji zobowiązali się do porozumienia opartego o starania mediacyjne prowadzone przez UE i przewidującego natychmiastowe zawieszenie broni, wycofanie sił gruzińskich i rosyjskich na pozycje sprzed dnia 7 sierpnia 2008 r. oraz otwarcie międzynarodowych rozmów w sprawie szybkiego ustanowienia międzynarodowego mechanizmu w celu przygotowania pokojowego i trwałego rozwiązania konfliktu,
- I. mając na uwadze, że w dniu 19 sierpnia 2008 r. NATO zawiesiło regularne stosunki z Rosją na najwyższym szczeblu, stwierdzając, że działania wojskowe Rosji były „nieproporcjonalne” i „sprzeczne z jej rolą w zakresie utrzymywania pokoju w częściach Gruzji” oraz że dopóki oddziały rosyjskie pozostają w Gruzji, utrzymywanie „takich stosunków jak zwykle” nie może być kontynuowane,
- J. mając na uwadze, że w dniu 22 sierpnia 2008 r. Rosja wycofała czołgi, artylerię i setki żołnierzy z pozycji położonych najbardziej w głąb terytorium Gruzji, zachowuje jednak kontrolę nad dostępem do portowego miasta Poti na południe od Abchazji, a rząd rosyjski ogłosił, że wojska zostaną zatrzymane w strefie bezpieczeństwa wokół Osetii Południowej i Abchazji oraz że ustanowi się osiem punktów kontrolnych obsadzonych przez rosyjskich żołnierzy,
- K. mając na uwadze, że w dniu 25 sierpnia 2008 r. wyższa izba parlamentu rosyjskiego przyjęła rezolucję wzywającą prezydenta do uznania niepodległości separatystycznych regionów Gruzji — Abchazji i Osetii Południowej, czego następstwem w dniu 26 sierpnia 2008 r. była decyzja prezydenta Miedwiediewa o formalnym uznaniu przez Rosję obydwu regionów za niepodległe państwa,
- L. mając na uwadze, że konflikt ten ma daleko idące skutki dla stabilności i bezpieczeństwa w regionie, znacznie wykraczające poza bezpośrednie stosunki pomiędzy wszystkimi stronami konfliktu i mające potencjalny wpływ na stosunki UE-Rosja, EPS, region Morza Czarnego i dalsze regiony,

Środa, 3 września 2008 r.

- M. mając na uwadze, że UE musi utrzymać całkowitą jedność polityczną w odniesieniu do kryzysu w Gruzji i przemawiać jednym głosem, zwłaszcza w stosunkach z Rosją; mając na uwadze, że proces zmierzający do pokojowego i trwałego rozwiązania konfliktu w Gruzji i na Kaukazie będzie wymagał kompleksowego przeglądu EPS i nowego zaangażowania całego regionu, we współpracy ze wszystkimi organizacjami europejskimi i międzynarodowymi, zwłaszcza z OBWE,
- N. mając na uwadze, że w ubiegłym tygodniu rząd gruziński zerwał stosunki dyplomatyczne z Rosją, na co Federacja Rosyjska odpowiedziała tym samym,
1. jest zdania, że konfliktów na Kaukazie nie można rozwiązać za pomocą wojska, i zdecydowanie potępia wszystkich, którzy uciekli się do użycia siły i przemocy, aby zmienić sytuację w separatystycznych regionach Gruzji — Osetii Południowej i Abchazji;
  2. wzywa Rosję do poszanowania suwerenności i integralności terytorialnej Republiki Gruzji oraz nienaruszalności jej granic uznanych przez społeczność międzynarodową, a w konsekwencji zdecydowanie potępia uznanie przez Federację Rosyjską niepodległości separatystycznych gruzińskich regionów — Południowej Osetii i Abchazji — jako sprzeczne z prawem międzynarodowym;
  3. podkreśla, że wszelkie decyzje o ostatecznym statusie Południowej Osetii i Abchazji muszą być uwarunkowane zgodnością z podstawowymi zasadami prawa międzynarodowego, w tym aktem końcowym Konferencji w sprawie Bezpieczeństwa i Współpracy w Europie z 1975 r. (Aktem Kończącym z Helsinek), ze szczególnym uwzględnieniem powrotu uchodźców i poszanowania ich własności, a także zagwarantowania i przestrzegania praw mniejszości;
  4. potępia niedopuszczalną i niewspółmierną reakcją zbrojną Rosji i wtargnięcie daleko w głąb terytorium Gruzji stanowiące pogwałcenie prawa międzynarodowego; podkreśla, że nie istnieje żadna uzasadniona przyczyna inwazji Rosji na Gruzję, okupowania jej części i gróźb obalenia rządu demokratycznego kraju;
  5. wyraża ubolewanie z powodu ofiar śmiertelnych i cierpienia ludzi w wyniku masowego użycia siły przez wszystkie zaangażowane w konflikt strony;
  6. wyraża głębokie zaniepokojenie wpływem min rosyjskich na społeczne i gospodarcze funkcjonowanie Gruzji, zwłaszcza w odniesieniu do wysadzenia w dniu 16 sierpnia 2008 r. mostu kolejowego w pobliżu Kaspi na głównej linii kolejowej z Tbilisi do Poti, a także wywołanej w dniu 24 sierpnia 2008 r. w pobliżu Gori eksplozji pociągu-cysterny przewożącego ropę naftową z Kazachstanu na eksport przez Poti; podkreśla, że obydwie działania stanowiły pogwałcenie zobowiązania do zawieszenia broni;
  7. podtrzymuje głębokie przekonanie co do zasady, że żadne państwo trzecie nie ma prawa weta wobec suwerennej decyzji innego kraju dotyczącej przystąpienia do dowolnej organizacji międzynarodowej lub sojuszu, ani też prawa do destabilizacji demokratycznie wybranego rządu;
  8. podkreśla, że partnerstwo między Europą a Rosją musi opierać się na przestrzeganiu podstawowych zasad współpracy europejskiej, popartym czynem, a nie tylko słowem;
  9. pochwala skuteczność i szybkość reakcji prezydencji UE na wybuch konfliktu oraz jednomyslność, którą państwa członkowskie wykazały podczas mediacji między obiema stronami, co umożliwiło podpisanie porozumienia o zawieszeniu broni; z zadowoleniem przyjmuje w związku z tym konkluzje z ww. nadzwyczajnego posiedzenia Rady Europejskiej;
  10. stanowczo wzywa Rosję do przestrzegania wszystkich zobowiązań podjętych w ramach porozumienia o zawieszeniu broni, osiągniętego i podpisanego za sprawą wysiłków dyplomatycznych UE, poczynając od całkowitego i natychmiastowego wycofania rosyjskich oddziałów z samej Gruzji oraz zredukowania rosyjskiej obecności wojskowej w Osetii Południowej i Abchazji do jej oddziałów rozmieszczonych jako siły pokojowe w obydwu prowincjach przed wybuchem konfliktu; potępia masowe grabieże dokonywane przez rosyjskie siły inwazyjne oraz towarzyszących im najemników;
  11. żąda niezwłocznego przeprowadzenia niezależnego międzynarodowego dochodzenia w celu ustalenia faktów i lepszego wyjaśnienia niektórych zarzutów;

Środa, 3 września 2008 r.

12. wzywa Gruzję, która ratyfikowała Statut Rzymski Międzynarodowego Trybunału Karnego (MTK), oraz władze rosyjskie do udzielenia wsparcia Urzędowi Prokuratora MTK oraz pełnej z nim współpracy w zakresie dochodzenia w sprawie tragicznych wydarzeń i ataków na ludność cywilną, do których doszło podczas konfliktu, w celu wskazania zakresu odpowiedzialności i postawienia osób odpowiedzialnych przed obliczem wymiaru sprawiedliwości;
13. wzywa władze rosyjskie i gruzińskie do przekazywania pełnych informacji dotyczących obszarów, na których ich siły zbrojne użyły bomb kasetowych, aby umożliwić natychmiastowe rozpoczęcie operacji rozminowywania i uniknąć dalszych ofiar wśród niewinnych cywilów oraz ułatwić bezpieczny powrót osób przesiedlonych;
14. wzywa UE, NATO i ich członków, aby na podstawie wspólnego stanowiska wykorzystali wszystkie możliwości nakłonienia rządu rosyjskiego do przestrzegania prawa międzynarodowego, co jest niezbędnym warunkiem odgrywania odpowiedzialnej roli we wspólnocie międzynarodowej; przypomina Rosji, dysponującej w ONZ prawem weta, o jej odpowiedzialności w zakresie światowego ładu pokojowego;
15. wzywa Radę i Komisję do dokonania przeglądu polityki wobec Rosji, gdyby ta nie wypełniła zobowiązań porozumienia w sprawie zawieszenia broni; w związku z tym popiera decyzję Rady Europejskiej o odroczeniu negocjacji w sprawie umowy o partnerstwie i współpracy do czasu wycofania oddziałów rosyjskich na pozycje sprzed dnia 7 sierpnia 2008 r.;
16. wzywa Komisję do przedstawienia porozumień z Gruzją o ułatwieniach wizowych i readmisji o zakresie co najmniej równoważnym ich odpowiednikom w stosunkach z Rosji;
17. wzywa państwa członkowskie do przeglądu procedur wydawania wiz w celu prowadzenia działalności gospodarczej z terenu Osetii Południowej i Abchazji;
18. zdecydowanie potępia przymusowe przesiedlenie Gruzinów z Osetii Południowej i Abchazji i wzywa faktyczne władze południowoosetyjskie i abchaskie do zapewnienia wysiedlonej ludności cywilnej bezpiecznego powrotu zgodnie z międzynarodowym prawem humanitarnym;
19. z zadowoleniem przyjmuje inicjatywy podjęte przez OBWE na rzecz zwiększenia liczby nieuzbrojonych obserwatorów; wzywa do dalszego wzmocnienia misji OBWE w Gruzji przy zapewnieniu jej członkom pełnej swobody przemieszczania się na terenie całego kraju i zachęca państwa członkowskie do wsparcia tych wysiłków;
20. zwraca się o solidny wkład UE w planowany międzynarodowy mechanizm na rzecz rozwiązania konfliktu; w związku z tym z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady Europejskiej dotyczącą wysłania misji monitorującej Europejskiej Polityki Bezpieczeństwa i Obrony (EPBiO) w celu dopełnienia misji ONZ i OBWE oraz zwrócenia się do ONZ lub OBWE o mandat dla misji pokojowej EPBiO;
21. z zadowoleniem przyjmuje czynne i nieustające wsparcie UE dla wszystkich międzynarodowych starań służących znalezieniu pokojowego i trwałego rozwiązania konfliktu, w szczególności zobowiązanie Rady do wspierania wszelkich wysiłków ONZ i OBWE oraz innych działań podejmowanych w celu rozwiązania konfliktu; przyjmuje zwłaszcza z zadowoleniem decyzję o mianowaniu specjalnego przedstawiciela UE ds. kryzysu w Gruzji;
22. z zadowoleniem przyjmuje pakiet Komisji w wysokości 6 milionów EUR przeznaczonych na szybką pomoc humanitarną dla ludności cywilnej, który należy zwiększyć o dalsze fundusze przydzielane na podstawie dokonanej w terenie oceny potrzeb; przyjmuje do wiadomości pilną potrzebę pomocy na rzecz odbudowy po zniszczeniach spowodowanych konfliktem;
23. z zadowoleniem przyjmuje decyzję Rady o zwołaniu międzynarodowej konferencji darczyńców na rzecz odbudowy Gruzji i wzywa Radę i Komisję do zbadania wykonalności szeroko zakrojonego planu UE w zakresie udzielenia wsparcia finansowego na rzecz odbudowy dotkniętych wojną obszarów Gruzji oraz o zapewnieniu silniejszej obecności UE w kraju i w całym regionie;
24. wzywa wszystkie strony konfliktu, aby umożliwiły pełny i nieskrępowany dostęp pomocy humanitarnej do ofiar, w tym do uchodźców i przesiedleńców wewnętrznych;

Środa, 3 września 2008 r.

25. stoi na stanowisku, że nadanie bardziej międzynarodowego charakteru mechanizmom rozwiązywania konfliktów będzie korzystne dla poszukiwania rozwiązań konfliktu w Gruzji oraz pozostałych nierozwiązanych konfliktów na Południowym Kaukazie; jako kluczowy element tego procesu proponuje zwołanie przez Unię Europejską transkaukaskiej konferencji na rzecz pokoju; uważa, że podczas takiej konferencji należy omówić kwestię gwarancji międzynarodowych dotyczących pełnego przestrzegania praw cywilnych i politycznych oraz wspierania demokracji poprzez praworządność na poziomie międzynarodowym; podkreśla, że konferencja ta powinna również stanowić okazję do wysłuchania głosu grup regionu Kaukazu, które nie mają swoich przedstawicieli lub którym odbiera się głos;
26. wzywa Radę i Komisję do dalszego rozwijania EPS poprzez lepsze dostosowanie jej do potrzeb naszych wschodnich partnerów, w tym wzmocnienie zaangażowania UE w regionie Morza Czarnego, do przyjęcia propozycji Parlamentu Europejskiego dotyczącej Europejskiego Obszaru Gospodarczego Plus lub propozycji szwedzko-polskiej partnerstwa wschodniego oraz do przyspieszenia ustanowienia strefy wolnego handlu zwłaszcza w stosunku do Gruzji, Ukrainy i Republiki Mołdowy; zauważa, że liberalizacja polityki wizowej UE wobec tych krajów musi uwzględniać fakt, że Rosji przyznano w tej dziedzinie lepsze niż im warunki;
27. podkreśla wzajemne powiązanie szeregu problemów występujących w regionie Południowego Kaukazu oraz konieczność kompleksowego rozwiązania w postaci paktu stabilizacji z udziałem najważniejszych zewnętrznych podmiotów; podkreśla konieczność zacieśnienia współpracy z krajami ościennymi z regionu Morza Czarnego poprzez ustanowienie specjalnego instytucjonalnego i wielostronnego mechanizmu, takiego jak unia na rzecz Morza Czarnego, oraz zorganizowanie międzynarodowej konferencji na temat bezpieczeństwa i współpracy w regionie Południowego Kaukazu; wzywa zatem Komisję do przedstawienia specjalnego wniosku Parlamentowi i Radzie w sprawie stworzenia wielostronnych ram dla regionu Morza Czarnego, w tym Turcji i Ukrainy; uważa, że kraje ościenne, takie jak Kazachstan, powinny zostać zaangażowane w interesie stabilności i przepływu energii w całym regionie;
28. przypomina, że podczas szczytu w Bukareszcie w dniu 3 kwietnia 2008 r. NATO zgodziło się na przystąpienie Gruzji do sojuszu;
29. podkreśla znaczenie Gruzji — stanowiącej alternatywę wobec rosyjskiej drogi przesyłu energii — dla zwiększenia bezpieczeństwa energetycznego UE; uważa, że skuteczna ochrona istniejącej infrastruktury, takiej jak rurociąg Baku — Tbilisi — Ceyhan, ma kluczowe znaczenie, i wzywa Komisję, aby w tym celu zaoferowała Gruzji wszelką niezbędną pomoc; oczekuje stanowczego zobowiązania się UE w zakresie polityki i budżetu do kontynuowania projektu rurociągu Nabucco, uznanego za priorytetowy projekt UE przecinający terytorium Gruzji i będącego najpoważniejszą alternatywą dla projektów podejmowanych we współpracy z Rosją, które to projekty potencjalnie zwiększą gospodarczą i polityczną zależność państw członkowskich od Rosji;
30. wzywa Radę i Komisję do kontynuowania starań na rzecz przyjęcia wspólnej polityki energetycznej UE, która zaspokoi, między innymi, potrzebę dywersyfikacji źródeł zaopatrzenia;
31. stoi na stanowisku, że współpraca w regionie Południowego Kaukazu nie powinna opierać się na wzajemnie wykluczających się strefach wpływu UE i Rosji, tzw. „sferach interesów”;
32. jest zdania, że rola UE w obecnym kryzysie świadczy dobitnie o potrzebie wzmocnienia europejskiej polityki zagranicznej, obrony i bezpieczeństwa, i uważa, że traktat z Lizbony, obejmujący utworzenie stanowiska wysokiego przedstawiciela, klauzulę solidarności i politykę w zakresie bezpieczeństwa energetycznego UE, stanowi właściwy sposób, aby to uczynić;
33. podkreśla potrzebę zagwarantowania stabilności w regionie Kaukazu Południowego i wzywa rządy Armenii i Azerbejdżanu do udziału w dążeniu do osiągnięcia tego celu przy przestrzeganiu wszystkich podjętych przez nie zobowiązań międzynarodowych;
34. ponownie stwierdza, że zasada pluralistycznego i demokratycznego zarządzania, z działającymi partiami opozycyjnymi i poszanowaniem praw człowieka i obywatela, stanowi najlepszą gwarancję stabilności w całym regionie Kaukazu Południowego;
35. zobowiązuje swojego Przewodniczącego do przekazania niniejszej rezolucji Radzie, Komisji, państwom członkowskim, prezydentom i parlamentom Gruzji i Federacji Rosyjskiej, NATO, OBWE oraz Radzie Europy.